

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
مدیریت کل مطالعات و مقررات ارزی
«اداره تدوین مقررات ارزی»

شیوه‌نامه گزارش‌دهی اطلاعات دارایی‌های ارزی و جریان
درآمدهای ارزی تحت مالکیت
(موضوع جزء (۱) بند (الف) ماده (۱۱) قانون برنامه پنج‌ساله هفتم
پیشرفت جمهوری اسلامی ایران)

اردیبهشت ۱۴۰۴

مقدمه:

به استناد جزء (۱) بند (الف) ماده (۱۱) قانون برنامه پنج‌ساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران، دستگاه‌های اجرایی، مؤسسات اعتباری، صرافی‌ها و صادرکنندگان دولتی یا وابسته به شرکت‌های دولتی و مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی و سایر صادرکنندگان حقیقی و حقوقی مکلفند کلیه اطلاعات مربوط به دارایی‌های ارزی و جریان درآمدهای ارزی تحت مالکیت خود را تحت ضوابط و مطابق با شیوه‌نامه‌ای که بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مشخص می‌نماید، در اختیار این بانک قرار دهند. در همین راستا، **شیوه‌نامه گزارش‌دهی اطلاعات دارایی‌های ارزی و جریان درآمدهای ارزی تحت مالکیت** که از این پس به اختصار شیوه‌نامه نامیده می‌شود، به شرح زیر تصویب می‌شود:

هدف:

هدف از تدوین این شیوه‌نامه تعیین ضوابط و چهارچوب نحوه اعلام و گزارش‌دهی اطلاعات مربوط به دارایی‌های ارزی و جریان درآمدهای ارزی اشخاص حقیقی و حقوقی موضوع جزء (۱) بند (الف) ماده (۱۱) قانون برنامه پنج‌ساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران است.

بخش اول: تعاریف

ماده ۱- اختصارات و اصطلاحات به کار رفته در این دستورالعمل، در معانی مشروح ذیل است:

- ۱- **بانک مرکزی:** بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛
- ۲- **اشخاص مشمول:** شامل اشخاص موضوع بند (الف) ماده (۴۹) قانون بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، بانک‌های غیردولتی، مؤسسات اعتباری غیربانکی، صرافی‌ها و سایر صادرکنندگان حقیقی و حقوقی؛
- ۳- **مؤسسات اعتباری:** اشخاص حقوقی که با مجوز بانک مرکزی یا به موجب قانون، تحت عنوان «بانک» یا «مؤسسه اعتباری غیربانکی» به انجام عملیات بانکی مبادرت می‌نمایند. (موضوع بند (ح) ماده (۱) قانون بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۴۰۲/۰۳/۳۰)؛
- ۴- **صرافی:** شخص حقوقی دارای مجوز معتبر از سوی بانک مرکزی که به عملیات صرافی اشتغال دارد.
- ۵- **مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی:** مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی موضوع ماده (۳) قانون مدیریت خدمات کشوری و ماده (۵) قانون محاسبات عمومی کشور و تبصره آن؛
- ۶- **صادرکنندگان:** اشخاص حقوقی و حقیقی که مطابق قوانین ذی‌ربط مبادرت به صدور کالا و خدمات به خارج از کشور می‌نمایند.
- ۷- **اشخاص غیرمقیم:** هر شخص حقیقی یا حقوقی که بتواند فعالیت اقتصادی انجام دهد و مرکز منافع اقتصادی او در قلمرو اقتصادی ایران نباشد.
- ۸- **دارایی‌های ارزی:** به دارایی‌هایی اطلاق می‌شوند که ماهیت ارزی دارند و شامل موارد زیر است:

۸-۱- اسکناس و نقود خارجی؛

۸-۲- انواع سپرده‌های ارزی نزد مؤسسات اعتباری، شعب خارجی مؤسسه اعتباری و بانک‌های خارجی؛

۸-۳- کلیه اوراق بهادار ارزی از قبیل اسناد خزانه ارزی، گواهی سپرده ارزی، اوراق مباحه ارزی، اوراق سهام و اوراق قرضه صادرشده به ارزهای مختلف؛

۸-۴- اسناد خزانه و سایر اوراق بهادار منتشره یا تضمین شده توسط دولت‌های خارجی، بانک‌های مرکزی سایر کشورها، سازمان‌ها و نهادهای بین‌المللی و سایر مؤسسات مالی و اعتباری خارجی؛

۸-۵- مطالبات ارزی از اشخاص حقیقی و حقوقی غیرمقیم به‌جز سپرده‌های نزد اشخاص غیرمقیم؛

۸-۶- سایر اشکال دارایی که ماهیت ارزی دارند و در طبقات فوق طبقه‌بندی نمی‌شوند با ذکر نام؛

۹- جریان درآمد ارزی: وجوه ارزی قابل دریافت از اشخاص غیرمقیم که در یک دوره زمانی مشخص در آینده از تاریخ گزارش‌دهی دریافت می‌شود. وجوه ارزی مزبور می‌تواند ناشی از صادرات کالا و خدمات، اصل و سود مطالبات ارزی، سود دارایی‌های ارزی، پیش‌دریافت‌های ارزی، وام ارزی، انتقالات جاری ارزی، سرمایه‌گذاری خارجی و سایر دریافت‌های ارزی از اشخاص غیرمقیم باشد.

بخش دوم: تکالیف و مسئولیت‌ها

ماده ۲- کلیه اشخاص مشمول مکلفند اطلاعات زیر را از طریق سامانه‌ها و درگاه‌های موضوع ماده (۳) این شیوه‌نامه به بانک مرکزی اعلام نمایند:

الف - در ارتباط با دارایی‌های ارزی:

۱. نوع دارایی مطابق بند (۸) ذیل ماده (۱)؛

۲. مبلغ ارزی؛

۳. نوع ارز (یورو، دلار، درهم امارات، یوان چین، روبل روسیه، لیر ترکیه، دینار عراق و ...)

۴. محل نگهداری دارایی (داخل کشور، کشورهای اروپایی، چین، امارات متحده عربی، عراق، ترکیه، هند، آسیای جنوب شرقی، آمریکای لاتین، آفریقا، سایر با ذکر محل نگهداری).

۵. نقدشوندگی یا قابلیت دسترسی:

۵-۱- قابل دسترسی به تفکیک در بازه‌های زمانی زیر:

• کمتر از یک ماه؛

• یک تا سه ماه؛

• سه تا شش ماه؛

• بالاتر از شش ماه؛

۵-۲- غیرقابل دسترسی با ذکر دلایل.

ب - در ارتباط با جریان درآمدهای ارزی:

۱. مبلغ ارزی؛
  ۲. نوع ارز (یورو، دلار، درهم امارات، یوان چین، روبل روسیه، لیر ترکیه، دینار عراق و ...)
  ۳. شیوه دریافت (اسکناس یا حواله)؛
  ۴. زمان دریافت به تفکیکی در بازه‌های زمانی زیر:
    - کمتر از یک ماه؛
    - یک تا سه ماه؛
    - سه تا شش ماه؛
    - بالاتر از شش ماه؛
  ۵. بابت (پیش‌دریافت، صادرات کالا، صادرات خدمات، اصل و سود مطالبات ارزی، سود دارایی‌های ارزی، وام ارزی، انتقالات ارزی، فروش دارایی ارزی، سرمایه‌گذاری خارجی و ...)
  ۶. محل دریافت (داخل کشور، کشورهای اروپایی، چین، امارات متحده عربی، عراق، ترکیه، هند، آسیای جنوب شرقی، آمریکای لاتین، آفریقا، سایر با ذکر محل دریافت).
- ماده ۳-** کلیه اشخاص مشمول مکلفند اطلاعات موضوع ماده (۲) این شیوه‌نامه را حسب مورد از طرق زیر در اختیار بانک مرکزی قرار دهند:
- ۳-۱- **مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی** موظفند، اطلاعات مورد اشاره را در قالب XBRL مربوط که توسط بانک مرکزی تدوین و وب سرویس آن در گذرگاه خدمات عمومی دولت (PGSB^۱) انتشار می‌یابد، ارسال نمایند.
- ۳-۲- **مؤسسات اعتباری** موظفند؛ علاوه بر ثبت کلیه تراکنش‌های ارزی خود در سامانه گزارش‌دهی مبادلات ارزی (ITRS^۲)، اطلاعات مورد اشاره را از طریق سامانه مهتاب ارسال نمایند.
- ۳-۳- **صرافی‌ها** موظفند، علاوه بر ثبت کلیه تراکنش‌های ارزی خود در سامانه نظارت ارز (سنا)، اطلاعات مورد اشاره را از طریق صفحه‌ای که به‌همین منظور در سامانه سنا تعبیه خواهد شد، ارسال نمایند.
- ۳-۴- **صادرکنندگان** موظفند، اطلاعات مورد اشاره را از طریق صفحه جدیدی که به سامانه جامع تجارت افزوده خواهد شد، اظهار نمایند.
- ۳-۵- **سایر اشخاص مشمول قانون که دولتی محسوب می‌شوند** موظفند، اطلاعات مورد اشاره را در قالب XBRL^۳ مربوط که توسط بانک مرکزی تدوین و وب سرویس آن در گذرگاه خدمات دولت (GSB^۴) انتشار می‌یابد، ارسال نمایند.

^۱ Public Government Service Bus

^۲ International Transactions Reporting System

^۳ Extensible Business Reporting Language

^۴ Government Service Bus

تبصره: وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است ظرف سه ماه پس از ابلاغ این شیوه‌نامه با هماهنگی بانک مرکزی بستر فنی لازم را برای ارسال اطلاعات مورد اشاره توسط سامانه جامع تجارت به وب سرویس بانک مرکزی فراهم نماید.

ماده ۴- ادوار ارسال گزارش ماهانه بوده و کلیه اشخاص مشمول موظفند، حداکثر تا پایان روز پنجم هر ماه نسبت به ارسال اطلاعات ماه گذشته موضوع ماده (۲) فوق، اقدام نمایند.

ماده ۵- مسئولیت صحت اطلاعات ارسالی در ارتباط با اشخاص حقوقی اشخاص مشمول با بالاترین مقام اجرایی و در خصوص صادرکنندگان حقیقی با شخص صادرکننده است.

این شیوه‌نامه در ۵ ماده و ۱ تبصره در تاریخ ۱۴۰۴/۰۲/۳۰ به تصویب کمیسیون ارز بانک مرکزی رسید و پس از تنفيذ مقام ریاست کل بانک مرکزی از تاریخ ابلاغ لازم‌الاجراء است.